

Spoštovani,

epidemiološke razmere Ustavnemu sodišču letos ne omogočajo izvedbe svečanosti ob dnevu ustavnosti, ki ga sicer tradicionalno praznujemo v počastitev dneva, ko je bila sprejeta Ustava samostojne in demokratične Republike Slovenije. Za slavnostnega govornika je bil predviden akademik prof. dr. Tine Hribar, ki je odločitev sprejel z razumevanjem, za kar se mu iskreno zahvaljujemo.

Ustava Republike Slovenije bo 23. decembra praznovala skoraj tri desetletja; v teh letih so bile številne njene določbe na preizkušnji, vendar nikoli ni bila vprašljiva smer razvoja ustavne demokracije, ki jo je začrtala od samega začetka. Ustavno sodišče si prizadeva vzdrževati vrednote ustavne demokracije, ki smo jih v pravnem redu in v družbi dosegli v preteklih desetletjih, in skrbeti tudi za njen nadaljnji razvoj.

V številnih pogledih je bilo leto 2020 drugačno. Tudi za Ustavno sodišče. Slovensko Ustavno sodišče, podobno kot ustavna in najvišja sodišča drugih držav, je bila soočeno, poleg vseh drugih, »običajnih« zadev, katerih pripad še vedno z leta v leto narašča, s presojami ukrepov za boj proti širjenju korona virusa. Epidemija je zdravstvena kriza z resnimi človeškimi, socialnimi in ekonomskimi posledicami. Za boj proti pandemiji so številne države sprejele različne ukrepe, ki seveda po naravi stvari in neizbežno omejujejo temeljne človekove pravice in svoboščine. Epidemija zato predstavlja tudi izzive za človekove pravice in pravno državo. Spremenjene okoliščine zahtevajo tankočutno presojanje spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki so »v igri« na obeh straneh tehtnice, ter njihovo medsebojno učinkovanje oziroma vzajemno sobivanje. Vendar pa Ustavno sodišče ob številnih zadevah, povezanih s protikoronskimi ukrepi, ni zapostavilo odločanja v drugih zadevah. Celovit nadzor nad spoštovanjem ustavnosti ter varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin ni bil okrnjen.

Med letos odločenimi zadevami, nepovezanimi s protikoronskimi ukrepi, so tudi zadeve, ki so pomembne za pravilno in ustavnoskladno delovanje pravnega reda kot celote, za učinkovito uresničevanje človekovih pravic in temeljnih načel državne ureditve. Kljub izjemnim okoliščinam, v katerih je delovalo v iztekajočem se letu, je Ustavno sodišče bilo kos velikemu pripadu zadev, z ustreznimi presojami pa je nedvomno pomembno prispevalo k ohranjanju postulatov ustavne demokracije. Pred tremi desetletji smo vzpostavili sistem, ki v temelju izhaja iz človekovega dostojanstva posameznika ter zahteva demokratičnost družbene ureditve in številne druge ustavne vrednote, vendar je treba ta sistem tudi vzdrževati in negovati. Oteženim okoliščinam navkljub.

Poleg voščila vsem ob dnevu ustavnosti se želim za opravljeno delo tudi zahvaliti sodelavkam in sodelavcem Ustavnega sodišča, ki v obdobju različnih (čeprav večinoma potrebnih) omejitev običajnega življenja vlagajo veliko prizadevanj, da Ustavno sodišče tudi v organizacijskem smislu normalno deluje. Zahvalo za sodelovanje pa izrekam tudi drugim institucijam, s katerimi Ustavno sodišče sodeluje in jih potrebuje za normalno delovanje in vodenje postopkov.

Prof. dr. Rajko Knez, predsednik Ustavnega sodišča